

13.4.2021

Valtioneuvoston kanslia
kirjaamo@vnk.fi

Suuntaviivat covid-19-epidemiaanliittyvien rajoitustoimien ja suositusten hallitulle purkamiselle –VR-Yhtymän kommentit

VR-Yhtymä Oy (VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

Joukkoliikenteen toimintaedellytysten varmistaminen ostarahoitustasoa nostamalla

Junaliikenteen matkamäärät ovat romahtaneet koronaviruksesta johtuen ja osa markkinaehtoisestakin liikenteestä on muuttunut kannattamattomaksi. Lisäksi turvallisuustoimenpiteet (mm. ylipitkät junat, maskit jne.) kasvattavat liikennöinnin kustannuksia. Joukkoliikenteen tulee olla kilpailukykyinen vaihtoehto myös tulevaisuudessa. Toimijoiden selviytymistä kriisistä tulee tukea ja matkustajien luottamus joukkoliikenteeseen pitää palauttaa.

Ostoliikennemäärärahan tason korotuksella vähintään eurooppalaiselle keskitasolle varmistettaisiin pitkällä aikavälillä riittävät liikkumisen mahdollisuudet ja alueiden välinen saavutettavuus Suomessa. Ostoliikenteen laajuudella on välillisesti vaikutusta myös markkinaehtoisien liikenteen laajuuteen, joko liikennetarjontaa ylläpitäen tai sitä supistaen.

Alueelliset rajoitukset ja tartuntatautilain perusteella asetettujen rajoitusten purkaminen

Hallituksen muistiolounnoksessa todetaan, että siirryttäessä hybridistrategian mukaiseen tilanteeseen, jossa rajoituksia alueille asetetaan epidemian vaiheen (perustaso, kiihtymis- tai leviämisvaihe) perustella, tulee arvioitavaksi näissä annettujen rajoitusten purkaminen. Kunkin alueen toimivaltaiset viranomaiset tekevät päätökset tartuntatautilain mukaisesti.

VR korostaa, että alueellisten rajoitusten purkamisten osalta on huomioitava, että junaliikenteen avoin luonne, esimerkiksi lentoliikenteestä poiketen, tekee sairaanhoitopiirien alueellisten rajoitusten aukottoman soveltamisen äärimmäisen vaikeaksi. Junaliikenne palvelee alueiden ja kaupunkien välistä liikennettä ja reitit ulottuvat halki Suomen, jossa epidemiologiset tilanteet voivat saman junamatkan aikana vaihdella suuresti.

Kuten hallituksen muistiolounnoksessa todetaan, tartuntatautilain mukaisia rajoituksia tulee laissa säädetyn velvoitteen mukaisesti lieventää ja poistaa epidemiatilanteen sen salliessa. Pidämme tärkeänä,

13.4.2021

että päätökset rajoitusten purkamisesta, oli sitten kyse matkustajamäärärajoituksista tai ravintolatoiminnasta, tehdään viivytyksettä tautitilanteen niin salliessa. Toimijoille tulee myös antaa riittävästi aikaa ennakoida ja reagoida tuleviin muutoksiin.

VR:n ravintolavaunutoiminta on keskeytetty ja Varsinais-Suomeen ja HUS:n alueelle on asetettu matkustajamäärärajoitus. Erityisesti HUS-alueen matkustajamäärärajoitukset vaikuttavat koko Suomen kaukoliikenteeseen ja Etelä-Suomen lähiliikenteeseen. Vaikka täyttöasteet VR:n kauko- ja lähiliikenteessä ovat keskimäärin 10-30 % eli käytännössä jo alle puolet enimmäismatkustajamäärästä, aiheuttavat ravintolarajoitukset ja matkustajamäärärajoitusten edellyttämät toimenpiteet taloudellisia menetyksiä. Kustannuksia aiheuttavat rajoitukset tulisikin poistaa viivytyksettä, kun tautitilanne sen sallii.

Tutkimusten perusteella joukkoliikenteen on todettu olevan turvallista operaattoreilla jo käytössä olevien laajojen hygieniaan (mm. kasvomaskipakko) ja turvaetäisyyksiin liittyvien turvallisuustoimenpiteiden ansiosta. VR:n kattava ja jatkuvasti päivittyvä yli sadan toimenpiteen ohjelma koronan ehkäisemiseksi ja turvallisen junamatkustuksen takaamiseksi on osoittautunut käytännössä toimivaksi, koska tartuntatapauksia ei ole ollut VR:n liikennevälineissä. Myöskään henkilökunnallamme ei ole todettu yhtäkään junissa työtehtävissä saatua koronatartuntaa koko koronapandemian aikana.

Liikkuminen itärajan yli

Hallituksen muistioluonnoksen mukaan tämän hetken arvion mukaan tavoitteena on avata työmatkustaminen ensin mahdollisesti alkusyksystä ja sen jälkeen luoda mahdollisuuksia muulle matkustamiselle (esimerkiksi eri maissa asuvien perheenjäsenten ja sukulaisten tapaaminen) ja turismille. Kolmansista maista tapahtuvan liikenteen avaamisessa huomioidaan EU:n suositukset ja yhteinen lähestymistapa.

Suhtaudumme myönteisesti rajoitusten keventämiseen. VR on jo tässä vaiheessa voimassa olevien maahantulorajoitusten puitteissa työstämässä yhdessä viranomaistahojen kanssa rajaliikenteen terveysturvallista Exit-suunnitelmaa, jossa Suomi-Venäjä matkustajajunaliikenne toimisi yhtenä kulkumuotona Kaakkois-Suomen rajalla. Olemme tarkastelemassa Allegro ja Tolstoi -junien liikenteen uudelleen käynnistymismahdollisuutta kesäkuun 2021 puolivälistä alkaen.

Liikenteen käynnistyminen tapahtuisi tietyillä reunaehdoilla vaiheittain ja terveysturvallisesti tällä hetkellä voimassa olevien matkustusrajoitusten puitteissa (Rajavartiolaitoksen rajoitusluokka 2, EU-ulkorajaliikenne mm. Venäjä). Kesäkuun puoliväli valikoituu mahdolliseksi aloitusajankohdaksi Pietarissa pelattavien UEFA jalkapallon EM-kisojen takia, jossa Huuhkajat-jalkapallojoukkueen pitäisi pelata ainakin kaksi

13.4.2021

peiliä, sekä kesäkauden yleisen viikonloppumatkustustrendin vahvistumisen takia.

VR-Yhtymä näkee junaliikenteen aloituksen kesäkuun puolivälissä liiketaloudellisesti perusteltuna. Valmistelevista toimenpiteistä huolimatta liikenteen avaamispäätösten osalta edetään luonnollisesti tautitilanteen mukaisesti.

Digitaalinen vihreä todistus

VR suhtautuu myönteisesti ehdotukseen digitaalisesta vihreästä todistuksesta, jolla helpotetaan kansalaisten turvallista vapaata liikkuvuutta EU-alueella ja mahdollistetaan turvallinen matkailu. Tavoitteeksi on asetettu, että myös kolmansissa maissa myönnetty yhteensopivat todistukset on mahdollista lisätä samaan järjestelmään.

VR tukee tätä tavoitetta ja digitaalista työkalua, joka toteutuessaan korvaisi nyt käytössä olevan ennakkotodistuksen ja edistäisi osaltaan Suomen ja Venäjän välisen matkustajaliikenteen elpymistä sen käynnistyessä uudelleen. Suomen ja Venäjän välinen henkilöliikenne on ollut keskeytettynä huhtikuusta 2020 alkaen. VR korostaa, että ulkorajoilla tulee varmistaa digitaalisen vihreän todistuksen tarkastaminen sujuvalla tavalla myös käytännön tasolla.

VR-Yhtymä Oy

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat